

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 lrt. — kr.
 Félévre . . . 5 „ „
 Negyedévre . . . 2 „ 50 „
 Egy hóra . . . 1 „ „

Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 smány a szerkesztőbe (Főter 1828. sz.)
 barmintve küldendő.

Előfizethető helyben:
 Teleki K. Lajos könyvkereskedésben
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.)
 „alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
 Négy hasábol petit sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többzetű hirdetések alk-
 szerinti jutányos áron vétetnek föl. Betű-
 díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újdonság sora 50 kr.

Nyilválti közlemények minden petit sora
 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőség
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 „alatt.)

Készítők nem adának vissr

földi

esi-ut 51. II. em. 25.
 dbirtokra, vidéki házakra és
 on, házak felépítkezési köl-
 helyitel 1/2 évi törlesztésre

zalog Kölesön K.
 esi-ut. 51.

HEN.

mortisation 5%, auf 50
 6%, auf Neubauten wird
 rigwerden weitere 50% zu
 es in 1/2 jähriger Tilgung
 spruch genommen werden

zalog Kölesön K.
 II. em 25.

dejének főraktára

reczenben.

edés terén kifejlődött, ta-
 használt üvegczimkét a
 öségi serfűjokat hoznak
 a ser minőségére nézve

erzen magamat az általam

erfőzdéjének

te a legjobb hírnévnek
 névét veszélyeztető ver-
 megváltoztatni és a lie-
 ket készíttetni.

féle ser

ellátott palaccokban

valódi jó minőségű kő-
 kező vendéglők és sör-
söracsarnok (özv. Pat-
 (Vilmos Lajos), **Péter**
uth szálloda (Sporni
), Frohner szálloda
 (ras).

ősen eredeti czimkével kapható.
 önség eddigi osztatlan pártolá-
 öntégszisztező bizalmat igyekeznü
 öntégszisztező bizalmat a jövőben is ki-

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

erfőzdéjének főraktára

Ki is az a Mitrovics?

Debreczen, július 22.

Nem a lelkészválasztás áldatlan tusát akarom e kérdés feszegetésével még inkább elmérgesíteni; nem is az annyira befeketített és torzvonásokkal karikatúrázott Mitrovics Gyulát akarom magasztalni, mert hiszen, mint e lapok hasábjain egyszer már kijelenttem, arra ő szorulva nincs.

Nem is szólnék hozzá a dologhoz, mert valósággal undor fogja el az embert, ha azokat a piszkos eszközöket látja, amelyekkel ellene küzdenek; de a kortes fogások nyilváno s üzelmei, kézzel fogható erőszakoskodásai arra indítanak, hogy a sárba taposott igazság-
 nak gyenge erőmmel védelmére siessék még az esetben is, ha éa magam is a sárba kerülök.

A tárgyilagosság látszata azt követelné tőlem, hogy csak a törvényről, a lelkészválasztási törvényről szóljak, a melynek értelmét Mitrovics ellenségei (szándékosan választottam ezt a szót az „ellenfele” helyett) annyi jobb ügyhöz méltó buzgalommal csavargatják; igen, de e legutóbbi presbiteri közgyűlés egy nagyon tekintélyes presbiter, egy theologiai tanár nyíltan kimondta, amit különben úgy is mindnyájan tudunk, hogy nem annyira a meghívásról szóló törvény itt a hibás, mint a meghívandó személye nem olyan, a kire azt egyszerűen lehetne alkalmazni. E kijelentésben benne van az, hogy a presbiterium nem Mitrovics Gyulát, hanem valaki mást, unser Einer-t jelentett volna be e gyűlekezet jelölje gyanánt, mindjárt nem akadékoskodott volna esperes úr, hanem szépen elhítte volna a presbiteriumnak, hogy az ajánlottat a gyűlekezet óhajta, még ha soha hírét nem hallotta volna is az illetőnek egy debreczeni polgár is. Benne van e kijelentésben az is, hogy az esperes úr nem

a presbiterium eljárásban, hanem az ajánlott személyében botránkozik meg. Benne van az is, hogy igaza volt János Zoltán tiszteletes urnak, a ki a presbiteriumban a jelenlevők nem kis megütkezésére kijelentette, hogy az esperes úr Mitrovics meghívásába soha sem fog beleegyezni, mert vele nem egy politikai meggyőződésben van, amit az esperes úr nem is igyekezet megczáfolni. Benne van az is, hogy az esperes úr a saját egyéni meggyőződésétől és érzelmétől vezetve, a z t a gondviselésére bízott nyájra, a jámbor, maga lábán járni nem tudó debreczeni egyházra rá akarja tukmálni. De — az igazság barátainak vigasztalására legyen mondva — benne van a hivatalos hatalommal való visszaélésnek látszata is, ami aztán természetesen megint csak az esperes úr privát izlésének dolga.

És épen azért, mert most már ország-világ tudja, hogy nem a törvény rossz, zavaros; hogy nem azért küldözgeti az esperes úr vissza a presbiterium határozatait, mert nem a törvény értelmében járt el, hanem azért, mert a Mitrovics Gyula személye nem tetszik neki; épen azért mellőzöm ezuttal a már unostig agyon magyarázott törvényt s vetem fel a kérdést: ki is hát az a Mitrovics Gyula, a kinek kedvéért a törvény egyszerre megzavarodott? a kinek neve a debreczeni fényes gyűlekezetben ilyen viszályokra adott alkalmat?

Ennek a megmondására pedig fellette nagy szükség van, mert ellenségei házról-házra járnak kapacitálás végett a polgárok közt, akik Mitrovicsról természetesen csak annyit tudhatnak, hogy nagy híru férfiú, de személyesen sem mint embert, sem mint lelkészt nem ismerhetik, s csak hire után indulva óhaj-
 tják megválasztani. Ezek a kapacitálók aztán, téves információk alapján, elmondják az egyszerű polgároknak, ki az a Mitrovics. Elmondják, hogy egy nem is

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

Egy szál marguerite.

Irta: Munkácsy Kálmán.

I.

Odakünn már esteledett s ők mégis örültek, hogy az ablakredők zárva vannak. Egy-más mellé húzódtak a legsötétebb sarokba, szinte belevesztett alakjuk a nagy, hamuszínű homályosságba. A férfi sápadt volt, az asszony halavány, mindkettő szomorú. Mikor a porcellan pásztoróra hetet csilingelt, Török gépiesen a kalappa után nyult s mereven, meg megakadva, mint a mellbeteg, mondotta:
 — Haza kell mennie, Klára!
 — Az asszony ijedt csodaközzel pattantotta fel szomorú, kék szemét s szétszakadt ösztetapadt ajka.
 — Haza kell mennie! Nem elhet tovább azzal az emberrel. Hiszen türte, a míg csak az életét tette tönkre, de nem szabad türnie most, a mikor a nevet akarja tönkre tenni. Meg kell mondanom, mit tesz Haraszt. Maga híresz el, hogy a felesége vegre megokosodott: talált magának vigasztalót.
 — Az asszony valami lemondó mozdulatra akarta emelni a kezét, de ahhoz sem volt ereje.
 — Tudom . . . Magával gyanusit . . .
 — Nem vonhatom felelősségre hitvány-ságáért, hiszen megölte magát a botrány, a sok szöbeszéd. De ez az élet is megöli. Menjen haza az anyjához. Soha sem lesz olyan elhagyottat, a milyen most. Vele lesz egy hü-
 séges, becsületes sziv minden gondolata s ha kell, ha megengedi, cselekedete is.
 — Megcsokolta a nedves, hideg kezét, a mely oda tapadt a szék párkányához s könyörgő, de határozott hangon mondotta:
 — Estig várok elhatározására. Csak egy szavat írjon: »Megyek.« Ha ezt a szavat estig nem olvasha tom, emmegyek. Van még Afriká-

ban egy-két ismeretlen, sötét ország, a hol nincsenek emberek.

Odakünn lámpák gyultak ki, pezsgett a szürkületi élet, a halavány asszony meg visszarsokadt a zsályéba, a melyből néhány percczel ezelőtt halálos erőfeszítéssel emelkedett fel.

II

Szomorú őszi estén, szomorú házban született a leánya. A szép, fiatal, szöke embernek, a ki babonás türelmetlenséggel várta az első gyermek érkezését, két hónappal annak születése előtt fordították meg a sirján az öt rózsás Mernyei-czimert. Dajkadal nem hangzott a kis övevény rézozírásdás bölcséje mellett s több köny, mint csók fogadta. Anyja, a ki előbb volt özvegy, mint anya, egészen bezárkózott vele a mernyei ősi pusztá kétornyos, csöndes kőházába és az ötven holdas kert vén faórásiái közé.

A szomorúság e Robinson-szigetének árnyékában a lányka hirtelen nyúlt fel. — Nem hallott soha egyebet a fehérvirágos bignóniák álmos susogásánál és a rajongás legendájánál, a melynek hőse az az egyetlen férfi volt, akire anyja emlékezett.

A fiatal, szép, szöke ember legendája megragadta puha gyermeklelkét és a mint nőtt, fejlődött, olvasott, egy másik legendát teremtet meg benne. Aranyzóke volt az ő hőse is s csodálatos keveréke az imakönyvek lilomos Alajosainak és a Marlitt-mesék szerelemből, férfiaságból, fehér levegőből komplikált ködlovagjainak. Biblihus hűséggel ragaszkodott ehhez a fantomhoz és biblihus bizalommal várta megelevenülését.

Tizenhét éves koráig várt. Azon a piros, harmatos reggelen, a mikor a pünkösdi rózsák csodálatosképpen egyszerre klakadtak a kertben, megérkezett az aranyzakállu hercege, Szürke saccót, gomblyukában ibolyát viselt, de arca sápadt volt, szeme forró, haja a mesebeli szöke haj.

magyarországi születésű szerb ember; elmondják, hogy Krisztus-tagadó hitetlen unitárius; elmondják, hogy Mitrovics ellensége a debreczeni főiskolának és egyháznak; hogy ellenezte a debreczeni egyemet; hogy tudós, okos ember ugyan, de rem papnak való, mert hiszen a debreczeni nagytemplomokhoz hangja sincs; s elmondanak még róla sok mindent, amiből egy szó sem igaz, csak hogy a jóhiszemű választó polgárok előtt őt mint mumust tüntethessék fel. Elmondják pedig mindent a titkos, a világoosság elől bujkáló főintézők ösztökélésére, akik jól tudják azt, hogy Mitrovics magát most még csak nem is védelmezheti, bár azt azt aligha nem sejtik, hogy majd a heczek végén a személyében is meghurczolt férfiú számadásra vonja őket. És fájdalommal tapasztalható, hogy a rágalom mérge sok jó hiszemű polgárnál nem téveszti el hatását, sokan elhíszik Mitrovicsról, a rákent hazugságokat az ellenség szavára, anélkül, hogy a dolog miben állásáról maguknak alapos tudomást szerezni érdemesnek tartanak.

A debreczeni egyház igaz ügye iránti tiszta érdeklődésből elmondom hát én igazán, ki az a Mitrovics Gyula. Elmondom, mert meg vagyok győződve, hogy ha az erőszakos földorlatoknak sikerül az ő megnyerését meghusítani, a debreczeni egyházat nagy veszteség fogja érni, a melyet vagy épen nem, vagy csak igen nehezen pótolhat ki. Elmondom a saját nevében, nem bujkálva és bujtogalva s felhivok mindenkit, hogy ha az ellenkezőről meg van győződve, mondja a zt el szintén nyilvánosan s nyilatkoztatának írja alá a nevét.

Hát Mitrovics Gyula először is sárospataki theologiai tanár, a ki husz év óta a praktica theologiat tanítja és gyakorlati lelkészeket képez; a ki a gyakorlati lelkészi dolgokat olyan alaposan tudja s e tekintetben olyan hire van,

hogy az egész országból felekezeti különbség nélkül keresik fel napról-napra a lelkészek, ha valami bonyodalmasabb ügynek az intézésében fenakadnak. Továbbá egyházköreileti főjegyző s a tisztáninni egyházköreiületnek püspökjelöltje; a ref. zsinatnak már két ízben Tóth Sámuellel, főiskolánk kitünő tanárával, rendes egyházi jegyzője: az egyetemes ref. konventnek évek óta tanügyi előadója s mint ilyen, a tanügy terén a prot. tanügyi férfiaknak egyik legtiszteltetletré méltóbb alakja; önálló, független ref. pap, a kinek véleményét és meggyőződését sem politikai sem más tekintetek soha meg nem vesztegették; kitünő irodalmi férfiú, akinek szakjába vágó és tanügyi kérdésekre vonatkozó, sokszor éles, de mindig a legmélyebb meggyőződéstől áthatott dolgait minden fél-lelkész ismeri, vagy legalább ismernie kellene.

E tulajdonságaiból következik, hogy Mitrovics Gyula hit dolgában is önállóan gondolkodik; hogy nem eszközök vakon semmiféle tekintélyre, ami embertől származik; hogy vallásának alapjául a biblia igaz értelmén kívül semmi emberi csinálmányt nem esmer el, de a bibliának nála lelkesebb, áldozatkészebb és őszintébb híve és védelmezője, — ki merem mondani — e hazában nincs. Tiszta tudatában annak, hogy minden, a mi emberi változásnak, fejlődésnek van álavetve, nyíltan hirdeti, hogy cgyházának, hacsak a katholicismushoz hasonló mesterséges tákolmánynyá válni nem akar, a fejlődés útján az emberiség szellemének fejlődésével lépést kell tartania. Európai műveltségű, szabad elvű férfiú, a kinek minden igyekezete a krisztusi igaz szeretetnek az emberek szívébe való beoltására irányul.

Ezért fogták rá azok, akik a betű rágják, hogy ő Krisztus-tagadó; pedig egyszer a szószékről Krisztust prédí-

— Tudom, hogy szeret. A felesége lesznek, Laczi. Vigyen magával.
 A lovag elvitte. Hamar elmúlt a mennyországos négy hét a selzthali kis buen retiro fehér falai között. Négy hétig éltek tejjel,eperrel és szerelemmel. A negyedik hét végén Haraszt megunt a tejet, az epret, meg a többi édességet. Egy este mottan mondotta:
 — Pakoljunk össze, Klári. Hiszen megöszülünk ebben a remetesegben.
 A négy mennyországos hét hamar elmúlt és négy szomorú hónap, négy szomorú esztendő követte. Az aranyzakállu herceg éppen nem a Gonzaga Alajosok és a Claudius Erichek közül való volt. A mernyei idült alig tartotta egyébnék, miat egy 8 hetes furdó-szaisonnak, szórakozásnak pihenésében. Nagyon jól tudott számítani mindenben; kártyában, szóban, emberben. Most az egyszer azonban a pusztai este nagy fehérsége és gonosz illata megzavarta az esztét. S mikor az este közönséges reggelre virradt, késő volt már minden okoskodás.
 Hamar megunt az asszonyt. Lelke finom szenzibilitása csak kellemelen idegesség volt előtte s nagy ragaszkodása bosszantó volt. Egy ajakkal három csókkal mindig betelt s azt a kart, a mely egy héig öölte, szeretete lefejteti magáról a második héten. Nagyon megtűdött azon, hogy a pusztai leánya nem akar megbarátkozni ezzel az okos tejjel. — És hogy az egyre sápadt, fogyott, eleinte csak gondolta, később kiméletlőn czinizmusával ki is mondotta:
 — Nem tudom, mi bajod van velem. Hiszen elvettelek; megadok mindent. Mi kell?
 És vitte mindenfelé, ahol szép asszonyokkal, nevetős leányokkal találkozhatott. És mégis hagyta mindent, ahol szép asszony, uevetős leány szeme mosolygott reá. S a mikor Klára később húzódtt ezektől a Gotgotha utaktól, otthon hagyta. Az ötödik hónapban Klára sirva térdelt elé:
 — Mindenkié vagy, csak az enyim nem.

Anyja sokáig nézte a vendéget s még akkor is kételkedett, a mikor mondotta:
 — Isten bizony, a Haraszt! Laczi vagy!
 A fiatal ember nevetett, jóízűen nevetett s megölelte az ezüsthaju asszonyt.
 — Az vagyok nénikem! — Eljöttem, dobj ki!
 És a mikor az égő arcu, reszketve visszahúzódó leánykát látta, felvillant a szeme.
 — Ez meg a Klári hugocskám, ugye bár?

Leült közéjük, elmondotta, hogy nagyon kitarasztotta a hejehujás tél, megutálta a gázlangokat, a háromemeletes kőbörtönöket, a rettenetes ballon-ujjakat; levegőre, igazi tavaszra vágyott. A szomszédában van Kótelepen a dörmögős Helén tantjánál, de ma megtalálta az ide vezető utat. És bucsuzáskor Klárikát kérdezte:
 — Hát szabad-e ezt az utat gyakran koptatnom?
 A leány torka összeszorult, csak szemében csillogott a mohó kerés:
 — Szabad, szabad, jöjjön!
 A mesebeli lovag soká visszaintegedett a fák közé vesző fatornyok felé s elégedetten mormogta magában:
 — Szerencsés ember vagyok. A Saharában is belle Fatimák-ra találók.
 És azóta a kótelepi fekete csikók minden este mernyei zabot ropogtattak. A gazdájuk meg a fehérvirágos bignóniák alatt sétált a kis almodozóval, a ki ment nyitott szemmel, bizalmmal, a merre vezettek. Egy nagyon fehér, csodálatosan illatos estén azután történ valami. A leány kezébe egy marguerite virág akadt. Mikor az utolsó keskeny szirmot is kitepte a szerelmeseknek e Sybilla-virágából, a lovag bozszámult a könnyű tafotafodrokhöz:
 — Mit mond a marguerite? Szeretem ugye bár nagyon, szivből, vghetetlenül?
 A szerelmes gyermek odaszédült karjai közé.

kálni meghallanak, megszegyenülve hallgatnának el.

De a Krisztus-tagadást csak a sületlenség foghatja rá. Hát ha csakugyan úgy volna, lehetséges volna-e az, hogy az egyetemes református egyház külső és belső ügyeinek intézésében vezérszerepet vigyen? Nem volna-e az egyetemes református egyháznak annyi belátása és ereje, hogy őt, mint veszedelmes embert lehetetlenné tegye? Nem indítaná-e ellene irtó háborút azok, akik a Krisztus anyaszentegyházának ügyét szívükön hordják?

Ne higgyetek azért ennek az ártatlan ugyan, de közönséges rossz akaratú kigondolt mesének, szeretett polgártársaim! Ne higgyetek mindaddig, míg arról önmagotok meg nem győződtek! Olvassátok el nyomtatásban is megjelent prédikációit s látni fogjátok, hogy a Krisztus szellemét Mitrovicsnál erősebb meggyőződéssel senki sem hirdeti.

»Mitrovics igen derék, tudós, okos ember, aki mindenütt megállja a helyét; de nem p a p n a k v a l ó.« E szavakat mondá templomból jövet az utcán egy polgárrendű presbiter másik polgártársának. Kíváncsi voltam, honnan tudja, ismeri-e Mitrovicsot, hogy ilyen határozottan állítja. Megkerdeztem tőle. »Hát biz én kérem nem ismerem — feleli — de nt. Csiky Lajos tanár ur mondta, aki ugyancsak jól ismeri.«

Sajnálom, hogy nevet kellett említenem: de mert Csiky Lajos igen tisztelt barátom és kollegám tekintélyes állású ember, a kinek szava a polgárság véleménye irányításában méltán sokat nyom; s mert ez a nézet, hogy Mitrovics »nem panna való«, állítólag éppen az ő kijelentése következtében szélesen el van terjedve; — s végre, mert én részint személyes tapasztalatom alapján, részint egy óriási intelligens közönség véleményére támaszkodva éppen ellenkező meggyőződésben vagyok: egész tisztelettel felkérem — ha csakugyan ő tette ama kijelentést, — hogy mint e téren szakember, legyen szives megmagyarázni és bebizonyítani különös állítását, vagy mint hazug hírt megczáfolni. Távolról sem teszem fel ugyan róla, hogy ő kollégájáról, még ha a legnagyobb ellenszennel viseltetnék is akár tudományos felfogása, akár személye iránt, tudva ilyen igen is mélyen személyes dologban valótlanságot állítson; de míg vagy ezt a hírt meg nem czáfolja, vagy állítását be nem bizonyítja, nyíltan kimondom, hogy ez a csunya és kicsinyes ráfógás a valósággal hom-

lok egyenest ellenkezik. És akárkitől ered is ez az idéten hazugság, alacsony kortesfogásnál egyébként nem minősíthetem. De éppen ezért el is utasítom még a gondolatát is annak, hogy ezt az én tiszteletreméltó barátom mondhatta; mert ő neki Mitrovicsot ismernie **kell** s így róla illet nem mondhatott.

Csiky barátom, ha már egyáltalán nyilatkozni akart volna Mitrovicsról, az ő általánosan elismert jó izléséből és méltányosságából következtetve csak az ellenkezőt állíthatta: hogy Mitrovics testestül-lelkestül panna teremt. Lekötelező, szives modora; élénk, mindig a dolog végére ható szelleme; előadásának minden mesterkélttség nélküli, magával ragadó természetessége; az affektálásnak és hatásadászatnak még árnyékától is ment tüze, lelkesedése; a tapasztalati és elméleti dolgokban egyaránt széles alapokon nyugvó ismerete; kifejezéseinek világossága és distingvált volta s végül tiszteletet gerjesztő, imponáló alakja és megjelenése: ezen tulajdonságai képesítik Mitrovicsot arra, hogy a legfényesebb gyülekezet katedrójának is díszre lehessen. S a ki őt egyszer, csak egyetlen egyszer hallotta a szószékben beszélni, vagy alkalma volt vele társaságban érintkezni; készséggel el fogja róla ismerni. — S ha ezt el ismeri laikus és szakember egyaránt; hogy állíthatna ezzel ellenkezőt róla Csiky Lajos, a ki hívatása szerint is a hamisítatlan igazság tiszta lánggal égő lámpása tartozik lenni s kinek a neve alatt terjesztett nyilatkozat czáfolatát éppen azért egészen biztosra veszem.

S ezzel bevégzem kelletlenül, de az igazság porbataposásától kényszerítve irt felszólalásomat. Bevégzem polgártársaimhoz intézett azon kéréssel, hogy az egyoldalról hirdett hazugságoknak ne higgyenek, hanem utána járván a tiszta valóságnak, ítéljenek és cselekedjenek. Nem bánom, ha az én szavam el nem hiszik is, csak szerezzenek maguknak személyes meggyőződést s e meggyőződéssel hasonlítsák össze az én állításaimat. Felszólalásommal nem Mitrovicsnak akarok híveket szerezni, hiszen e cél az akna-munka jobban elősegítené, hanem csak azt a sok piszkot akartam róla lemosni, amit ellenségei és ellenfelei méltatlanul rákentek. Meggyőződésem ugyan, hogy Mitrovics valóságos áldás volna Debreczenre; de én a szavazó polgárokat kapacitálni csak az igazságra, nem valaki részére, vagy ellen akarom. Ejtsék bár el Mitrovicsot,

a ki nem oka a nagy porfellegnek, a mit ellene felverték, mert hisz őt, a presbyterium a gyülekezet javát akarva, kínálta meg a gyülekezet nevében a papsággal; ejtsék bár el, mondom s válasszanak bárkit, de ne higgyék róla egy percig se azokat a hazug ráfógásokat, amelyeket némelyek rossz akarral terjesztenek, de a melyek ellen én — az igazság és a tiszta eljárás szent nevében — ismételtelen a leghatározottabban tiltakozom.

Dr. Gulyás István.

Modern labdázás.

Irtá: Gondy Karoly.

Hajdan nem vasbottal és égő szivarral járt iskolába az arany ifjuság; volt egyéb czélni valója. A Pariz-Pápy szótár egy magában nyomot két kilót, a Véga logaritálái is vagy egy kilót. A sok rendes iskolai könyvön kívül hozottuk a magyar, német, latin, görög chrestomathiákat, mindmennyi cserépes virágültetvények a klasszika és modern irodalom chaosából.

Sziji nélkül el sem lehetett képzelni a diákok; a sziji volt ambulans könyvtárszekeréhez kötött istrángja. Bizony napjában négyszer ki-befogni és a lötenedőt is magának elvégezni, nem gyermek játék volt.

Ha aztán ugy azt a tudomány-quodlibetet, a terhes nyalabot letehtük, mily könnyű volt utána a labda... mily könnyűséggel hajítottuk fel az égnek e kis földteket!

De most a vasbot sirig kísér, elváthatlan, mint az árnyék. A mit akkor a futkosas által gyorsított anyagcsere utján nyert a test, azt jelenleg mozgás nélkül vassal pótoljuk.

A vas higan, vastagon legvastagabban szerepel a gyógyszeres és hadászabban. Orvosaink, mint cyplosok Hygea szolgálatába lépnek: megvasalnak minket, mint a kovácsok, hogy könnyebben bírjuk végig futni úgyetve a rögs földi pályánkat.

Quid medicamenta non sanant, ignis sanant; quod ignis non sanant, ferrum sanant. A vasbot nem annyira a vasakat jogára, mint a megereszkedett ideg-miok kenyelevasa; a juvenus ventus vitorlája, felhuzott inga-test koloncaza.

A vasbot nem közönséges viselet, nem közönséges halandók czimere, egy mindnkor lathá vehető eszme-dorong, mely soha el nem sül; egy felmarkolt nagy gondolat-jel, minden utógondolat nélkül — a miert is a vasbot még nem tett emberben annyi kárt, mint a vasvilla.

A vasbotot messziről lehet felismerni és igen érdekes taglejtéseit megfigyelni. Jár itt köztünk egy magas, harmadokú egyeneslet uri ember, ki hajlott derekakkal úgy fogja vasbotját, mint a Szapary grófok őse az ekeszarvat és úgy tolja maga előtt, mintha legalább is négy minisztert volna egy targoncán.

Mily leverő is, korunk legvasasabb emberéről, ki nem csak a mellén, de a fején is viselte a hatalom vas koronáját; azt olvasni: csak hig táplaleköt vehet mar magához... enged a gyomra... enged a vasakat... az omelette-ben van a végomlása!

reszketett, tolla bizonytalan, kusza betűkkel karcolta a sima papirosra:

— Megyek. Abban a percben hallotta férje lépéseit az előszobában. Felugrott, a levelet zsebébe dugta és halászapadtan esett a falhoz. Haraszi mosolygós volt, enyelegve köszöntötte. Még mámoros volt kissé a pezsgőtől, amelyet egy órával ezelőtt ivott a rocoboudoirban, még körül a bűnös verbená-illattól.

De amikor a félelmesen sápadt, mozdulatlan asszonyt meglátta, megijedt. És derűs kedvében egy percre igazán megsajnálta szegény kis martirját. Valami kedveset akart mondani neki, vagy cselekedni, de végtelenül ügyetlennek érezte magát. Cétalanul babrált kezével, amíg a gomblyukába tűzött margueritere akadt. A vörös Anna kebléről csipete le. Eszébe jutott valami.

— Hoztam neked valamit, Klárka. Egy virágot, ime! Hiszen ez a mi virágunk, ugy-e?

Klára egy percig habozott. Nem is habozás volt az, inkább valami nagy csodálkozás. Elmosolydott és édes vizióban látta újra azt a nagyon fehér, csodálatos illatos éjszakát, a virágzó bignóniát, s az összetépett: kis margueritet. Elfelelt minden egyebet. Utána kapott a virágnak és befordult a másik szobába. Haraszi meg végigjárta a szobát és egy karosszékbe vetette magát.

— Hova, hova asszonyka? — kérdezte gépiesen.

A levél akkor már ezer darabra volt tepve. Halk, boldogtalan büszke volt a válasz a szomszéd szobából:

— Feltűzöm a virágodat. Haraszi biccentett a fejével s meglepődten mosolygott, mert eszébe jutott a legfrissebb Yvettekupa, amelynek áriáján egész napon át törpéngett. Nyomban fityólni kezdte. Az asszony akkor csókolta a hitvány virágot százdárszor.

A vasakat nem örökölheto, mint a bot: a gyengébb idegzetű császárja dalban önti ki bátorságát és — kezd udvarolni a legyőzötteknek! — Das geht »bis Mark« und Bein.

A szerencsében senki sem legyen elbizakodott. A vas kanczellár hajlithatlansága mellé mely jól is illett I. Vilmos szó garurungja: »Dürch Gottes Fügung!«

Most az egyszer az örökké udvarias francia süket a bókra és az unoka ott kezd a hol a nagyapja: olasz fejedelmet megyen látogatni. Hiába, a régi szeretőt mindég sajnáljuk!

Ejnye no, hát már megint a mádi zsidó nyomán járok?!... Politika és politika... az az átkos politika!!

No de igérem, nem politizálok többé... part és kormánytól független maradok ezentúl mint a Debreczeni Hirlap (!) csak egyet mondom meg: nem lenne rossz gesef, a vasbot-monopolium. A vasbot (puska) gyártása; egyazonnal a bonvéd részére, a dohány-botocskák (szivar) gyára közelében...

Igen, ha azután ugy a tudományos quodlibetet, a könyvrakományt letehtük, miénk volt a világ... az az csak Budapest széles »uj világ« utcája. A vármegye pontja mellett futkostunk, szedtük a hátunkra a kónél keményebb labda-ütéseket.

Most is a szomszédos vármegye udvarán belül magamban járom a bolondját. Sokat alkalmatlankodnak a főispán lovai, de csak is a lovai. Csak van még annyi törvény, hogy nem a lónak ad igazságot?! Est lex in artem, si non an in legem.

Azért hogy a vasbotot annyira, felkaptak a labdázás legkevesebbé sincs háttérbe. Üzik e nemes sportot a vezgett urak a parlamentben, az állami és közigazgatási hivatalokban, klubokban; a királyok udvarában, a szép asszonyok boudoirjában. Balon — elique, mindég elique.

A labdázás három főkélléke: levator (ütőfa), könnyű lab és a jó szemmérték.

Jól czélozni tudni, az a koronája a játéknak; én pedig rossz czélzó voltam teljes életemben! Nem kaptam volna vörös bojtot »schützete« mint katona míg a második kapituláció sem. Elsülő vasbotot azért nem veszek kezembe, hogy: b a k o t ne löjjelek, — de főképp ne fizessek fegyver adót. A vadat irsam másnak... és még én fizessek érte?!... az már furcsa privat passio.

Innen van az, hogy a czélzás mestersége más oldalról még is kisért. — Találni... találni kifogja az emberiséget bekarikázó világcztéltábláját? ki szegen a köz-boldogságot? soha a kérdések kérdése!

A kiezétt testek transfigurációja még messze van, érjük be az udvari és főuri ebéddekkel... az éghető toasztokkal!...

A nagy kaliberű szájt-araczkok elsülése, a pecsenyék megsülése, az ellenék felsülése, a diadal megülése... mily dicő látvány a jól felsikajna, a honnan a küzdők naplemente oly fényes panorámát nyújt... a honnan a nyomor a megfordított latesővön oly parányinak látszik a siralom völgyében?

Főispánok teritene, hogy teritsenek. Terítés, terítés, terelés, megterhelés; óriási gombócok, óriási gumi labdák, apró keserű labdacskok, fűszerezett szájt pilulák, a rokonszenyből dobott kenyér — golyócskák... nem a népkonyha termékei; sok menykű van abban az emészthetlen menü-ben! —

Hej be sok kemény ütést mértek szegény fejemre! Fejem azért meg van. Nem a végzet újját kelle-e látnom benne, ha elgondolom: hány szép angyal fejére czéloztam visszont az óta optikai gyűjtemmel?! — Ha a sok angyal-fejett úgy magam köré gyűjthetném mint Rafael Szixtinusi madonája, ugyan ki verné ki többé fejből, a menny fogalmát?! — A sok jóságot sugárzó mosoly, nem ellenjegyzése mellett, bizonyítja, hogy elég jól találtam és meretem sem volt oly kegyetlen mint Kelemen iskolatársamé, ki sokszor ugy talált fejem hogy a zöldtők is szíjjel szakadt volna labda — ütése alatt.

Nem jó hasonlat tehát azt a vilá-statiót jelölő, — agyvelő-tokot a tökkel párhuzamba vonni, mert a tök sok olaj magot tartalmaz és indájan kuszik: míg ellenben az ember épen üres fejtét jó magasan, a testől majdnem elváltan hordja; csak hébe-hóba pillant le az égből, valjón még a maga lábán jár-e még, — vagy egyáltalán lábón és nem szárnyán halad.

A biblia szerint; egyszer hajítottak manna labdákat egyenesen az égből; egyszer aludt Jakób jó izüen a kő párnán.

Azóta a kenyér és kenyér mindennapi fáradságunk első és utolsó díja; szerencsés ki a munkát bírja! Jakób felpanaszolta az utókornak, hogy az egyszer kemény fekvése volt, hát a pricscsen nyujtozkodni: semmi?! — Vigasztalodjál, mi sem kerüljék ki a kemény próbát. ha az adóvégrehajtó még soká beköpogtat hozzánk! — Jakób bátyánk különben, ne igen hántorgassa azt a kőpárnáját; csak simulálta az alvást. Könnyű volt ő kemének virasztania, midőn feje felett pricscses-ben jártak fel az angyalok a menny-padra. — Hát ilyenkor jobb is a leírást tartani mint fent a leírásnál a padkulcsot csörtetni. Hát juhász kutyája meddig lenne a földi leány ily menynevi látványért!...

(Folyt. köv.)

Sztambul

A gyászoló közözet a balottas házból eltele a tömörök kö három órák indult; nyoma sem volt; csak csapat rendőr a mentele feltűnően szerény az az oka, hogy ma a test osztottak szet a gyegenek részt a temszarnok volt, a ki nem ság részvételét.

A menet élen Petjel és karral; melletté anyja és nővere, Murvetkeztek a külföldi halvalamennyien megjelévétele s az elhunyt

Azon a helyen, követek, megállott a beszéd elmondásába; vakkal karhozották a meggyilkoltak, mert a életét oltották ki, a létséget és a trónnak szem előtt.

Petkov még beadón egyszerre leírta állítólag azért, mert a kocsi. Az emberek el, sokan estelek, más ki a zsebükből, a díprészítvevő bolygót a lovas-csendőrök gyorsgyaszmenet felé, a kő A csendőrök elváltak részé, a mely minden zelebe akart férközni szott, mintha iszonyú fejlődni: a fiuk, a kő hajították a koszorútek a szalagokkal egy volt. A menet mindebolt a csöcsélek s a adóröknek minden erekiök, hogy a rendelt.

Végre a diploma naság segítségével kibmenet ezután a sőt a utját. — Az utcázasztó; az egész utóvernek.

Midőn a menet egyház felé, megint kik a koszorukat im visszarohantak, hogy A gyermekek valószarogtak, mert a tömegüket akadályozni a ké Végre kissé megnyu menet ezután tovább utczan át a temetőhöz tömeg verődött össze körül: a sirok zasztak földiszíve. Itt tottság vett erőt a g most már nagyon visták ellenfeleikre a csak a lovas csapatok ta meg az összecsapás és borzasztó kép volt.

Mikor a neptőnről, tüntetések voltak a mennyben egy k mondanai a francia utónak a Stambulok e alkalmából tanusított örég és lovas katontetőkét.

Ujdon

*A Gönçy-eg Az erdélyi körutazás reggel gyűlést tartott felügyelő elnökeleté, végső intézkedéseket.

lenti, hogy az államtanulmányra való tá bocsátott a körutazó des ar felén. Ezután az értekezlet Ritook vezetőnek a kir. tanfak Kerekgyártó. Vásárhelyi Józsefet.

az egyesület szolgálja kirándulók s hogy a kedden este 10 órá indóház II-ik osztály

*Közügyesi sok közlemény jelent év óta egy a kezűgyről, mint ez oktatási hozataláról. Az ed rend zertelen intézke gobb mérvű munk budapesti slójdiskolát manyozast folytatnak utczai leánytanító, és Vántsa György ip pedig Orelt Lajos ar mot nyitott az ő mó sajátására; helybeli vetele mellett ma n árva házbán. E tanfo

